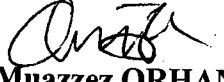

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *İçişleri Bakanı Süleyman Soylu* tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN

Van Milletvekili

İnsanların diğer canlılardan farkı ölümlerini bir merasimle ve saygı göstererek gömmeleridir. Mezarlıkların tarihi yerleşik yaşama geçmiş insanların tarihinden bile daha eskidir. İnsani ve tarihsel durumun yanı sıra evrensel hukuk ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin karar ve içtihatları gereği mezarlara saldırı ve saygısızlık temel bir hak ihlalidir. Herkesin, ailesinin geleneklerine ve örf adetlerine uygun olarak, onurlu bir şekilde gömülme, akrabası olan veya kendisine çok yakın olan bir kişiyi defnetme, ahlaki görevlerini yerine getirme fırsatına sahip olma ve insan niteliğini gösterme, son yolculuğuna uğurlama, kederlenme, matem tutma ve ölüyü anma hakkı ile toplum ve devlet tarafından nasıl görülürse görülsün, bütün medeniyetlerde kutsal bir değeri ve hatıra sembolü olan bir mezara sahip olma hakkı vardır ve bu hak, kanunla yazılı olarak düzenlenmeyi bile gerektirmeyecek kadar doğal ve tartışmasız bir haktır. Yine Medeni Hukuk ve ilgili mevzuat gereği; kişinin defnedileceği yere ilişkin bir irade beyanı yoksa ve varsayılan iradesi de tespit edilemiyorsa, bu durumda defnedileceği yere karar verme hakkı ve yetkisi yakınlarındadır.

Ancak Türkiye’de dönem dönem bu hak saldırıya uğramakta ve saldırganlar herhangi bir cezai yaptırıma maruz bırakılmadığından bu suç tekrar etmektedir. 7 Eylül 2015’te Cizre’de atılan havan topu ile öldürülen 10 yaşındaki Cemile Çağırğa 8 gün dondurucuda bekletildikten sonra defnedilebilmiştir. 19 Aralık 2015’te Şırnak’ın Silopi ilçesinde Taybet İnan sokak ortasında öldürülmüş ve cenazesi 7 gün sokaktan alınıp bir şekilde defnedilebilmiştir. 14 Eylül 2017’de, Ankara’da Aysel Tuğluk’un annesi Hatun Tuğluk’un cenazesine saldırı olmuş, cenaze mezarlıktan çıkarılarak başka bir yerde defnedilebilmiştir. Bu saldırıları yapanlara yönelik herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır.

Medeniyetler Beşiğinde Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (MEBYA-DER) ve belediyelerden edinilen bilgilere göre 2016’dan bu yana çatışmalar ve

bombardıman sonucu hayatını kaybettikten sonra kimsesizler mezarlığına defnedilen cenaze sayısı en az 974 kişidir. Bitlis'in Yukarı Ölek (Oleka Jor) kırsalında bulunan Garzan Mezarlığı'ndan 19 Aralık 2017 tarihinde çıkarılan 264 cenaze Kilyos'taki kimsesizler mezarlığında tutulmaktadır. Söz konusu kişilerin ailelerinin birçok başvurusu yıllarca sürdürülen işlemler nedeniyle yanıtsız bırakılmakta ve on binlerce kişinin mağduriyetine ve hak ihlaline yol açmaktadır. Kamuoyuna yansıyan Agit İpek'in naaşının kargoyla gönderilmesi vakasındaki gibi, yaşamını yitirmiş insanlara ve mezarlıklarına yapılan bu saldırılarla; evrensel ve insani olan tüm değerler hiçleştirilerek halklar arasında kin ve düşmanlığa yol açılmaktadır.

Van'ın Çaldıran, Muradiye, Saray, Özalp, Erciş ve diğer ilçelerinde son bir ay içerisinde talimat üzerine; mezarlıklara saldırı, tahrip eden ve bu mezarlıkların ailelerini rahatsız eden ve kamu görevlisi olduğunu iddia eden bir ekip halkı rahatsız etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de ölümlere ve mezarlıklara yapılan saldırı ve saygısızlıkları önlemek amacıyla mezarlıklara saldırı yapan kişilere yönelik bir önlem alacak mısınız?
2. Bakanlığınızın görevlisi olduğunu ve talimat üzerine geldiklerini iddia eden bir takım kişiler 17 Nisan 2020 Erciş'te birçok mezarlığın mermer taşlarını kırmışlardır. Söz konusu kişilere yönelik bir soruşturma başlatacak mısınız?
3. Söz konusu mezarlıklara saldırı talimatını kim veya kimler vermiştir?
4. Başka hangi illerde mezarlıklar tahrip edilmiştir?
5. Bakanlığınız bünyesinde mezarlara saldırı yapan kişileri önlemeye dönük bir birim kurmayı planlıyor musunuz?
6. Son 5 yıl içerisinde Türkiye'de kaç kişi mezarından tekrar çıkarılmıştır? Yaşamını yitirmiş bu kişilerin yerinden çıkartılma gerekçeleri nelerdir?
7. Son 5 yıl içerisinde Türkiye'de kimsesizler mezarlığına gömülen kişi sayısı kaçtır?